

OBSAH ŠKOLNÍHO VZDĚLÁVACÍHO PROGRAMU:

I.	Identifikační údaje	strana 1
II.	Charakteristika školy	strana 2 – 4
II. 1	Úplnost a velikost školy	2
II. 2	Vybavení školy	2
II. 3	Charakteristika pedagogického sboru	3
II. 4	Další vzdělávání pedagogických pracovníků	3
II. 5	Charakteristika žáků	3
II. 6	Volnočasové aktivity	3
II. 7	Dlouhodobé projekty a mezinárodní spolupráce	3
II. 8	Spolupráce s rodiči a jinými subjekty	4
III.	Charakteristika ŠVP	strana 5 – 10
III. 1	Zaměření školy	5
III. 2	Výchovné a vzdělávací strategie	5
III. 3	Metody a formy práce	6
III. 4	Zabezpečení výuky žáků se speciálními vzdělávacími potřebami	6
III. 5	Začlenění průřezových témat	7 - 10
IV.	Učební plán ZŠs SMP	strana 11 - 12
V.	Učební osnovy ZŠs SMP	strana 13 – 151
V. 1	Český jazyk 1. – 10 ročník	13 – 30
V. 2	Matematika 1. – 10 ročník	31 – 47
V. 3	Informatika 1. – 10. ročník	48 – 56
V. 4	Člověk a jeho svět 1. – 6. ročník	57 – 72
V. 5	Člověk a společnost 7. – 10. ročník	73 – 81
V. 6	Člověk a příroda 7. – 10. ročník	82 – 92
V. 7	Estetická výchova 1. – 10. ročník	93 – 102
V. 8	Tělesná výchova 1. – 10. ročník	103 - 116
V. 9	Pracovní vyučování 1. – 10. ročník	117 - 151
VI.	Učební plán ZŠs TMP	152 – 153
VII.	Učební osnovy ZŠs SMP	strana 154 – 275
VII. 1	Rozumová výchova 1. – 10. ročník	154 – 188
VII. 2	Smyslová výchova 1. – 10. ročník	189 – 218
VII. 3	Estetická výchova 1. – 10. ročník	219 – 237
VII. 4	Pracovní vyučování 1. – 10. ročník	238 – 254
VII. 5	Tělesná výchova 1. – 10. ročník	255 – 263
	Zdravotní tělesná výchova	261 – 262
	Rehabilitační tělesná výchova	262 - 263
VII. 6	Terapie 1. – 10. ročník	264 – 275
	Muzikoterapie	267 – 268
	Dramaterapie	268 – 269
	Canisterapie	270 – 272
	Arteterapie	272 - 273
	Aromaterapie	273 - 274
	Relaxační a simulační aktivity	274 - 275
VIII.	Hodnocení žáků ZŠs	276 – 280
VIII. 1	Hodnocení výsledků vzdělávání žáka	276
VIII. 2	Hodnocení chování žáka	278
VIII. 3	Spolupráce s rodiči v oblasti hodnocení žáka	280
IX.	Autoevaluace školy	strana 281 – 286
IX. 1	Hlavní oblasti	281
IX. 2	Přehled vybraných metod, nástrojů a technik pro autoevaluační proces	281
IX. 3	Autoevaluační rámec	282 - 286
X.	Zásady práce učitele	strana 287
XI.	Průřezová témata, použití zkratk	strana 288
Samostatnou přílohou ŠVP ZŠs je ŠVP přípravného stupně ZŠs. (doplňek z 1. 8. 2014)		

I. IDENTIFIKAČNÍ ÚDAJE:

OFICIÁLNÍ NÁZEV ŠVP: Školní vzdělávací program pro obor vzdělání
základní škola speciální

MOTIVAČNÍ NÁZEV: „Přátelská škola pro všechny II“

PŘEDKLADATEL:

název školy: Speciální základní škola Vysoké Mýto

adresa školy: Rokycanova 761
566 01 Vysoké Mýto

ředitelka školy: Mgr. Alena Černá

koordinátor ŠVP: Mgr. Alena Černá

IČO: 770851867

RED-IZO: 600024806

IZO:

telefonní číslo, fax: 465 420 787

e-mail: szsvm@seznam.cz

www stránky: szs.vysokemyto.cz

právní forma: příspěvková organizace

ZŘIZOVATEL:

název: Pardubický kraj

adresa: Komenského 125
532 11 Pardubice

IČO: 70892822

Datum schválení: 26. 8. 2010

Platnost ode dne: 1. 9. 2010

Razítko školy, podpis ředitelky školy: Mgr. Alena Černá (změna od 1. 8. 2014)

II. CHARAKTERISTIKA ŠKOLY: (aktualizace z 1. 8. 2014)

II. 1 Úplnost a velikost školy:

Jsme škola zabývající se základním vzděláváním a výchovou žáků s mentálním postižením. Jsme úplnou školou s 1. až 9. postupným ročníkem. Našimi součástmi je 9 ročníků základní školy praktické, 10 ročníků základní školy speciální, které zahrnují třídy pro žáky se středně těžkým mentálním postižením, s těžkým mentálním postižením a souběžným postižením více vadami a třídu přípravného stupně pro předškolní žáky. Tento vzdělávací program byl vytvořen pro ZŠ speciální. Jeho přílohou je školní vzdělávací program pro přípravný stupeň ZŠ speciální. Ve škole máme 2 oddělení školní družiny.

Škola se nachází v poměrně moderní budově v centru města, v blízkosti autobusového nádraží i vlakové zastávky, což umožňuje relativně jednoduché dojíždění pro žáky ze spádových obcí. Škola je bezbariérová.

Celková kapacita školy čítá 130 žáků, z toho základní škola speciální má kapacitu 36 žáků. Výuka probíhá ve třídách s různými ročníky. Průměrná naplněnost tříd v základní škole speciální je přibližně 5 žáků.

II. 2 Vybavení školy:

Poměrně moderní dvoupatrová budova školy, která je ve vlastnictví Města Vysoké Mýto, poskytuje ucelené a prostorné zázemí, včetně školního hřiště a zahrady s pískovištěm a pergolou, které jsou využívány k relaxačním, sportovním a pracovním činnostem.

V budově školy máme sborovnu, ředitelnu, kancelář výchovné poradkyně, kancelář účetní, šatnu pro žáky i učitele, 2 oddělení ŠD v kmenových třídách, 6 kabinetů, 12 kmenových tříd a 6 odborných pracoven – v přízemí se nachází tělocvična s nářadovnou, dílna s keramickou pecí a relaxační místnost, v 1. patře žákovská knihovna a počítačová učebna a ve 2. patře je cvičná kuchyně a učebna pro individuální práci se žáky. Třídy žáků základní školy speciální jsou umístěny v přízemí, 1. i 2. patře školy.

Škola má světlé, čisté a estetické prostory, z převážné části vyzdobené pracemi našich žáků. Na chodbách ve všech patrech školy jsou odpočinkové kouty určené k relaxaci žáků během přestávek. V 1. a 2. patře jsou umístěny pingpongové stoly pro sportovní vyžití žáků nejen při tělesné výchově, ale i o přestávkách.

O velké přestávce po 2. vyučovací hodině mají žáci možnost zakoupit si ke svačině mléko a mléčné výrobky. Žáci 1. stupně ZŠ speciální dostávají ovoce z projektu Ovoce do škol. Na obědy žáci i pracovníci školy docházejí do sousední základní školy Jiráskova.

Ve všech patrech se nacházejí zrekonstruované dívčí a chlapecké toalety, v přízemí školy je bezbariérová toaleta se sprchovým koutem.

Ve třídách ZŠ speciální jsou k dispozici dvě interaktivní tabule a mnoho kompenzačních pomůcek: kuličkový bazén, polohovací hrušky, zvedák, pedala, chodítko a další kompenzační pomůcky zapůjčené z SPC Kamínek v Ústí nad Orlicí podle postižení žáků. Žáci pracují s tablety, v současnosti jich máme 7.

Žáci společně s pedagogy nakupují potraviny a připravují si svačinky.

Pedagogové školy se scházejí ve sborovně. Mají možnost využívat počítače v počítačové učebně, v knihovně a notebooky ve sborovně. Všechny počítače jsou připojeny na internet, mají tiskárny. Dále mohou učitelé využívat přenosný dataprojektor, scanery a kopírky.

Učitelé se velkou měrou podílejí na tvorbě pomůcek na vyučování.

II. 3 Charakteristika pedagogického sboru:

Pedagogický sbor je tvořen kvalitními pedagogy všech věkových skupin. Pracují v něm učitelé a učitelky základní školy praktické a základní školy speciální, vychovatelky školní družiny a pedagogičtí asistenti. Celkem bezkonfliktně se tu spojují nápady mladých se zkušenostmi mnohaletých pedagogů. 75 % pedagogů je plně kvalifikovaných, ostatní získávají potřebnou kvalifikaci dálkovým studiem.

Ve škole pracuje výchovný poradce, metodik prevence rizikového chování, správce počítačové sítě, koordinátor ŠVP, koordinátor environmentální výchovy a koordinátor dopravní výchovy.

Každoročně jsou pedagogové a ostatní zaměstnanci školy proškoleni v BOZP a PO. Pedagogičtí pracovníci pravidelně procházejí základním kurzem 1. pomoci a mají základy počítačové gramotnosti.

V odůvodněných případech jsou k dispozici osobní asistenti, kteří nejsou zaměstnanci školy.

Pedagogové ZŠ speciální a ZŠ praktické se snaží o propojování a provázanost ve výuce všech našich žáků, např. při přípravě zdravých svačinek, při TV, HV, PV, výletech a exkurzích.

II. 4 Další vzdělávání pedagogických pracovníků:

DVPP probíhá převážně prostřednictvím seminářů z nabídky NIDV, CCV Jezerka Pardubice a Ekocentra Paleta Pardubice. Vyučující, kteří se zúčastnili dalšího vzdělávání předávají nabyté zkušenosti ostatním pedagogům školy v době po vyučování nebo na víkendových výjezdech sboru, který každoročně pořádáme.

II. 5 Charakteristika žáků:

Našimi žáky jsou děti z Vysokého Mýta, Chocně a přibližně 10 spádových obcí. Integrovaní žáci pracují podle individuálního vzdělávacího programu a s pomocí pedagogického asistenta. Všichni žáci naší školy prošli vyšetřením pedagogicko-psychologické poradny či speciálně pedagogického centra a mají doporučení ke vzdělávání podle vzdělávacího programu pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami.

II. 6 Volnočasové aktivity:

Při škole pracuje velmi úspěšný sportovní klub a pěvecký kroužek. Jiné zájmové kroužky škola nenabízí z důvodu velkého počtu dojíždějících žáků, kteří po vyučování spěchají na spoje domů. Volnočasové aktivity ve škole řešíme nabídkou odpoledních projektů pro žáky, jejich zákonné zástupce i širší veřejnost.

II. 7 Dlouhodobé projekty a mezinárodní spolupráce:

Ve škole se velmi úzce zabýváme **ekologií a environmentální výchovou**. Jsme členem sítě škol zabývajících se ekologickou výchovou M.R.K.E.V.

Žáci třídí v celé budově odpad, sbírají hliník, jogurtové kelímky a tetrapak a každoročně se zapojují do soutěží pořádaných odborem životního prostředí při MěÚ Vysoké Mýto – O skřítku Ekolíka a O žízalu Mejřandu, sbírají pomerančovou kůru. Škola je zapojena do celostátní hry firmy Asecol RECYKLOHRANÍ – sběr baterií, malých spotřebičů, různé soutěže.

U příležitosti Dne Země pořádáme na vysokomýtském náměstí jarmark, kde žáci prezentují svou celoroční práci.

V rámci projektu Živá zahrada žáci pozorují a zapisují, které druhy živočichů žijí na naší školní zahradě.

Ve spolupráci se záchrannou stanicí volně žijících živočichů Pasíčka u Proseče jsme adoptovali a staráme se o veverku obecnou, která zde žije. Přispíváme na její veterinární péči, stravu, údržbu voliéry apod. a občas ji navštívíme.

Žáci si připravují společné zdravé svačinky. Suroviny na jejich přípravu si společně nakupují.

Pedagogové vzájemně spolupracují na školních projektech např. Strašidýlkový večer světýlek, Čertování, Spaní ve škole, Drakiáda, Karneval, Ples školy pro žáky, Netradiční pětiboj.

Pořádáme pro naše žáky ozdravné pobyty.

Základní škola speciální velmi úzce spolupracuje s Vysokomýtskou nemocnicí – oddělením dětské rehabilitace - kde se uskutečňuje rehabilitační tělesná výchova našich žáků. V prostorách rehabilitačního oddělení máme stálou výstavu prací našich žáků.

Jedna naše pedagožka získala mezinárodní certifikát v aplikaci bazální stimulace a je trenérem Českého hnutí Speciálních olympiád, jiná vystudovala Montessori pedagogiku a 2 pedagožky získaly certifikát Apla pro vzdělávání dětí s autismem.

Od roku 1991 udržujeme partnerské vztahy se Spezial Paul – Zimmermann Schule v německém Korbachu. Tyto vztahy jsou založeny na výměně zkušeností, čerpání námětů pro práci se zdravotně postiženými žáky a na vzájemných návštěvách pedagogů i žáků a společné práci na projektech.

II. 8 Spolupráce s rodiči a jinými subjekty:

S rodiči žáků ZŠ speciální spolupracujeme velmi úzce díky každodennímu styku. Rodiče jsou organizováni ve sdružení rodičů „Pro dětský úsměv“, připravují pro žáky některé mimoškolní akce a spolupracují při organizaci Speciální olympiády.

Organizujeme výstavy v rámci školy i města, kde prezentujeme práci školy na veřejnosti. Často publikujeme články o činnosti školy v místním tisku. Účastníme se akcí Města, navštěvujeme, výstavy, divadelní představení, koncerty, setkáváme se s dětmi vysokomýtských mateřských a základních škol.

Úzce spolupracujeme s odborem sociálních věcí a zdravotnictví a s odborem životního prostředí Městského úřadu Vysoké Mýto a rehabilitačními pracovníky místní nemocnice.

Spolupracujeme také s denním centrem – stacionářem Berenika Vysoké Mýto. Vzájemně se podporujeme v účasti na našich nebo jejich akcích.

Dobrá je také spolupráce s Farní charitou Nové Hrady, která nám poskytuje osobní asistenci k těžce postiženým žákům, s ČČK, DDM Mikádo, nízkoprahovou organizací pro děti a mládež EMKO, Městskou knihovnou a Regionálním muzeem ve Vysokém Mýtě.

III. CHARAKTERISTIKA ŠKOLNÍHO VZDĚLÁVACÍHO PROGRAMU

Cílem všech pedagogických pracovníků Speciální základní školy Vysoké Mýto je, aby našimi absolventy byli lidé socializovaní, připravení pro další vzdělávání, které zhodnotí na trhu práce, schopní asertivně komunikovat, jednat čestně, ohleduplně a zodpovědně k sobě i svému okolí.

III. 1 Zaměření školy:

Na základě analýzy podmínek školy, možností a potřeb žáků jsme si stanovili tyto priority:

1. Škola otevřená pro každého – pro žáky, rodiče, veřejnost
2. Rozvíjet všestrannou a účinnou komunikaci při verbálním i neverbálním dorozumívání
3. Umožnit žákům osvojení sebeobslužných činností a základních pracovních návyků pro využití v občanském životě
4. Učit žáky chránit vlastní zdraví i zdraví jiných
5. Individuální přístup ke každému žákovi

III. 2 Výchovné a vzdělávací strategie:

(doplněk z 1. 8. 2014 – i u většiny vyučovacích předmětů))

1. díl – středně těžké mentální postižení – 6 klíčových kompetencí
2. díl – těžké mentální postižení, souběžné postižení více vadami – 5 klíčových kompetencí (kromě občanské)

Klíčová kompetence k učení:

- Důraz klademe na čtení s porozuměním, práci s textem a vyhledávání, třídění a řazení informací.
- Učivo probíráme se žáky různými metodami a postupy. Důraz klademe na metody kooperativní, zejména na skupinovou práci a projektové vyučování, přičemž důsledně přihlížíme k individuálním potřebám jednotlivých žáků.
- Snažíme se smysluplně prolínat učivo jednotlivých předmětů.
- K výuce využíváme pracovní sešity, ale i vlastní výukové listy, které umožňují žákům realizovat své nápady a vedou k jejich samostatnosti.
- Ve vyučovacích hodinách využíváme informační technologie, které jsou ve škole dostupné.
- Žáci plní různé domácí úkoly.
- Posilujeme v žácích zájem o spolupráci s ostatními a vzájemnou pomoc.

Klíčová kompetence komunikativní:

- Vedeme žáky k verbální i neverbální komunikaci mezi vrstevníky i dospělými.
- Žáci prezentují výsledky své práce před spolužáky.
- Žáci se účastní veřejného života města.
- Vedeme žáky ke komunikaci při skupinové práci a projektovém vyučování.

Klíčová kompetence sociální a personální:

- Žáci spolupracují ve skupinách.
- Vedeme žáky ke vzájemné pomoci.
- Učíme žáky respektovat pravidla chování daná školním řádem, která vycházejí z třídních pravidel.
- Snažíme se žáky naučit týmové spolupráci prostřednictvím skupinové práce a projektů.
- Učíme žáky zdvořilosti, ohleduplnosti, taktu, ale i asertivitě prostřednictvím častého setkávání s veřejností (výlety, exkurze, ozdravné pobyty, spolupráce s okolními školami) a nácvikem modelových situací.

Klíčová kompetence pracovní:

- Pravidelně seznamujeme žáky s pravidly bezpečnosti.
- Vedeme žáky k sebehodnocení vlastní práce.
- Výuku doplňujeme o exkurze.
- Vedeme žáky k rozvoji pracovních návyků pestrým výběrem činností v rámci pracovního vyučování.
- Žáci se učí poznat své vlastní schopnosti.

Klíčová kompetence k řešení problému:

- Žáci jsou vedeni k otevřenému upozorňování na problémy. Vzniklé problémy se snažíme, s ohledem na věk, řešit se žáky.
- Žáky motivujeme problémovými úkoly z praktického života.
- Žáci se zapojují do různých soutěží.
- Žáci řeší nejrůznější problémové úlohy v rámci projektů, skupinové práce a jiných aktivit.
- Žáci se učí nést odpovědnost za svá rozhodnutí.

Klíčové kompetence občanské:

- Žáci se spolupodílejí na vytváření třídních pravidel chování, z nichž vychází školní řád.
- Seznamujeme žáky se základními právy a povinnostmi dítěte.
- Žáci mohou kdykoliv a kohokoliv upozornit na fyzické a psychické násilí, se kterým se setkají.
- V rámci vyučování se žáci vžívají do různých rolí a učí se řešit rozličné modelové situace.
- Důraz klademe na environmentální výchovu. Zapojujeme se do ekologických projektů, třídíme odpad a vedeme žáky k šetrnému chování k přírodě.
- Snažíme se rozvíjet hudební, výtvarné či sportovní nadání žáků. Žáci mají možnost zapojit se do mimoškolních zájmových útvarů organizovaných školou a účastnit se různých soutěží.
- Velkou pozornost věnujeme dopravní výchově.
- Žáci se účastní mimoškolních akcí, při nichž utužují vztahy mezi sebou vzájemně, mezi žáky a učiteli, školou a veřejností (vítání prvňáčků, loučení s vycházejícími žáky, oslava svátků, drakiáda, den pestrých činností...)
- Při pobytech, výletech a exkurzích učíme žáky zodpovědnosti.
- Učíme žáky respektovat individuální rozdíly, chápat a přijímat kulturní rozdíly.

V. UČEBNÍ OSNOVY ZŠS - SMP

Vzdělávací oblast: Jazyková komunikace

V.1 Vyučovací předmět: ČESKÝ JAZYK A LITERATURA

Ročník: 1. ročník – 10. ročník

Hodinová dotace: 5 hodin týdně v 1., 2. ročníku, 7 hodin ve 3. – 6. ročníku, 6 hodin v 7. – 9. ročníku a 5 hodin týdně v 10. ročníku.

Předmět má komplexní charakter, zahrnuje řečovou výchovu, tj. rozvoj smyslového vnímání a mluvené řeči, základy čtení a psaní.

Všechny tři složky předmětu se prolínají a navazují na sebe.

Jazykový rozvoj žáků probíhá paralelně s rozumovým a emocionálním zráním.

Charakteristika předmětu:

Předmět **Český jazyk a literatura** rozvíjí osvojení a správné používání ústní i písemné podoby spisovného jazyka. Je nástrojem funkčního dorozumívání žáků. Zahrnuje *řečovou výchovu*, tj. rozvoj smyslového vnímání a mluvené řeči, *základy čtení a psaní*.

Hlavním úkolem **Řečové výchovy** je rozvíjet všechny smysly žáků, zvykat je mluvit spisovným jazykem, pěstovat dovednost vyjadřovat se v jednoduchých mluvených projevech, rozvíjet kultivovanost mluveného projevu. Součástí je **dramatická výchova**, která pomáhá rozvoji komunikace i sociálních vztahů. Rozvíjí komunikativní schopnosti verbální i nonverbální povahy (včetně dotykové komunikace), podněcuje tvořivé myšlení, obrazotvornost a nápaditost žáků, působí na zvládnutí emocí a zvýšení sebevědomí.

Úkolem **Čtení** je rozvíjet čtecí dovednosti žáků s akcentem na správnost, přesnost a pohotovost čtení, naučit žáky číst krátké texty s porozuměním a povzbuzovat zájem o čtení, jako jeden z nejdůležitějších zdrojů informací.

Psaní na 2. stupni je zaměřeno na dokončení nácviku všech písmen, opis snadného textu a opakování a prohlubování dovedností, zvyšování kvality a rychlosti písma.

Tématické okruhy: Čtení Psaní Řečová výchova

Průřezová témata:

6.1 Osobnostní a sociální výchova

- osobnostní rozvoj – rozvoj schopností poznání
sebepoznání a sebepojetí
kreativita
- sociální rozvoj – komunikace
spolupráce a soutěživost
- morální rozvoj – řešení problémů a rozhodovací dovednosti

6.4 Multikulturní výchova – kulturní rozdíly

- lidské vztahy

6.5 Environmentální výchova – ekosystém

- lidské aktivity a problémy životního prostředí

6.6 Mediální výchova – kritické čtení a vnímání mediálních sdělení

- fungování a vliv médií ve společnosti

Výchovně vzdělávací postupy k utváření klíčových kompetencí: individuální i skupinová práce, pracovní listy, dramatizace, práce s knihou a časopisem, soutěže a hry, výstavky a divadla, vyprávění, rozhovor, čtenářský deník, křížovky, hádanky...

Výchovně a vzdělávací strategie: (aktualizace z 1. 8. 2014)

Kompetence k učení:

Učitel

- učí žáka osvojit si základy čtení, psaní a využívat je ke svému vzdělávání
- učí žáka používat učebnice a učební pomůcky
- učí žáka dodržovat návykové stereotypy učení
- učí žáka usilovat o získávání nových poznatků
- učí žáka používat termíny, znaky a symboly ve spojení s konkrétními situacemi každodenního života
- učí žáka uplatňovat získané zkušenosti v praktických situacích

Kompetence komunikativní:

Učitel

- komunikuje se svými žáky přiměřeně jejich schopnostem
- učí žáka rozumět sdělením a reagovat na ně podle svých možností
- vede žáka k vyjádření pocitů, prožitků a nálad vhodným způsobem
- učí žáky porozumět jednoduchým běžně užívaným textům, záznamům a obrazovým materiálům
- nabízí modelové situace, ve kterých žáci zvládají jednoduchou formu komunikace
- učí žáka komunikovat bez zábran a ostychu s dětmi i dospělými a vyjadřovat své názory a postoje
- učí žáka využívat pro komunikaci běžné informační a komunikační prostředky
- učí žáka využívat získané komunikační dovednosti k vytváření vztahů potřebných ke společenské integraci

Kompetence sociální a personální:

Učitel

- učí žáka osvojit si základní představu o vztazích mezi lidmi
- učí žáka orientovat se v prostředí, ve kterém žije
- učí žáka podílet se na jednoduchých sociálních aktivitách
- vede žáka k uplatňování základních návyků společenského chování
- podporuje navazování a udržování přátelských vztahů s vrstevníky, respektování druhých
- učí žáka rozpoznat nevhodné a rizikové chování
- učí žáka navazovat a udržovat vztahy s vrstevníky a respektovat druhé lidi
- učí žáka uvědomovat si nebezpečí zneužívání vlastní osoby

Kompetence pracovní:

Učitel

- rozvíjí u žáka schopnost zvládnout sebeobsluhu a osvojení hygienických návyků
- učí žáka zvládnout základní pracovní dovednosti, operace a postupy při jednoduchých pracovních činnostech
- učí žáka plnit zadané úkoly podle instrukcí
- učí žáka respektovat pravidla týmové práce
- učí žáka přijímat posouzení výsledků práce
- učí žáka dodržovat zásady bezpečnosti, ochrany zdraví, hygieny práce, ochrany životního prostředí

Kompetence k řešení problému:

Učitel

- učí žáka vnímat problémové situace a řešit je
- učí žáka řešit běžné životní situace a překonávat překážky vzhledem ke svým možnostem
- podporuje samostatnost
- podporuje žáka při týmové práci
- učí žáka přijímat důsledky svých rozhodnutí

Kompetence občanské:

Učitel

- učí žáka základní lidské hodnoty a normy
- učí žáka vážit si práce druhých
- učí žáka uvědomovat si svá práva i práva druhých
- respektuje zvláštnosti každého žáka
- zapojuje žáky do školních i mimoškolních akcí a soutěží
- učí žáka chápat nebezpečí rasizmu
- je připraven podat pomocnou ruku

Vzdělávací oblast: Matematika a její aplikace**V.2 Vyučovací předmět:** Počty**Ročník:** 1. – 10.

Hodinová dotace: 1. – 2. ročník 2 hodiny týdně (přidána 1 hodina z původně vyučovaného předmětu smyslová výchova)
3. ročník 3 hodiny týdně (přidána 1 hodina z původně vyučovaného předmětu smyslová výchova + 1 hodina disponibilní)
4. ročník 3 hodiny týdně
5. – 6. ročník 2 hodiny týdně
7. – 10. ročník 3 hodiny týdně

Charakteristika předmětu:

Vzdělávací oblast Matematika a její aplikace zahrnuje praktické činnosti a dovednosti, které žáci nejčastěji využívají v běžném životě. Posiluje schopnost logického myšlení a prostorové představivosti. Žáci se seznamují se základními matematickými pojmy, symboly, postupy a způsoby jejich užití. Učí se používat matematické pomůcky včetně kalkulatoru.

Usiluje o rozvoj důvěry žáků ve vlastní schopnosti a vede žáky k systematickosti, vytrvalosti, koncentraci pozornosti, přesnosti a k rozvoji spolupráce. Matematika prolíná celým základním vzděláváním.

Důležitou součástí matematického vzdělávání je osvojování si dovedností z geometrie. Žáci poznávají základní geometrické tvary a tělesa, učí se přesnosti, pečlivosti při měření.

Tematické okruhy:

- *Řazení a třídění předmětů*
- *Čísla a početní operace*
- *Závislosti, vztahy a práce s daty*
- *Základy geometrie*

Řazení a třídění předmětů

Zařazuje se na prvním stupni základního vzdělávání. Žáci se učí tvořit skupiny podle různých kritérií, řadit předměty podle určitých vlastností a společných jevů, rozvíjí si prostorovou a směrovou orientaci, logické myšlení a paměť, učí se chápat a osvojovat si kvantitativní vztahy.

Čísla a početní operace

Tematický okruh je zařazen na prvním i druhém stupni. Žáci se postupně seznamují s reálnými čísly, osvojují si rozklad čísel, vytváří si konkrétní představu o číslech, osvojují si postupy základních matematických operací. Jedná se především o sčítání, odčítání, násobení. Žáci se učí používat matematické symboly. Získané dovednosti jsou procvičovány a upevňovány při manipulaci s penězi.

Závislosti, vztahy a práce s daty

Žáci se učí třídit a seskupovat data podle určitých kritérií, jejich vzájemné souvislosti a závislosti. Osvojují si základy měření, seznamují se s časovými souvislostmi, určují čas, učí se základní jednotky délky, hmotnosti a obsahu. Žáci spolupracují při společném řešení stanovených úkolů.

Základy geometrie

Žáci rozeznávají a pojmenovávají základní geometrické tvary a poznávají geometrická tělesa, která se vyskytují v jejich okolí. Učí se zacházet s geometrickými pomůckami. Zdokonalují se v grafickém projevu a v základních rýsovacích dovednostech. Žáci si utvářejí prostorovou představivost.

Průřezová témata:

6.1. Osobnostní a sociální výchova

osobnostní rozvoj

- rozvoj schopností poznávání
- sebepoznání a sebepojetí
- seberegulace a sebeorganizace

sociální rozvoj

- poznávací schopnosti
- mezilidské vztahy
- komunikace
- spolupráce a soutěživost

morální rozvoj

- řešení problémů a rozhodovací dovednosti

Výchovně vzdělávací postupy k utváření klíčových kompetencí: skupinová práce, frontální vyučování, individuální vyučování, projektové vyučování, manipulační činnosti, práce na PC, práce s demonstračními pomůckami (počítadla, stavebnice, modelovací hmota, zmenšené modely reálných předmětů, reálné předměty denní potřeby, matematické hry, činnostní úkoly, práce s pracovním sešitem a pracovními listy, učebnice, plošné a prostorové geometrické modely.

Výchovné a vzdělávací strategie (aktualizace z 1. 8. 2014)

Kompetence komunikativní

Učitel učí žáka:

1. komunikovat s druhými lidmi přiměřeně svým schopnostem
2. rozumět sdělení a reagovat na ně podle svých možností
3. vyjadřovat své pocity, prožitky a nálady
4. chápat jednoduché, běžně užívané texty, záznamy a obrazové materiály
5. zvládat jednoduchou formu písemné komunikace
6. vyjadřovat své názory a postoje, vhodnou formou obhajovat svůj názor
7. využívat pro komunikaci běžné informační a komunikační prostředky
8. využívat získané komunikační dovednosti k vytváření vztahů potřebných ke společenské integraci

Kompetence sociální a personální

Učitel učí žáka

1. mít základní představu o vztazích mezi lidmi
2. orientovat se v prostředí, ve kterém žije
3. podílet se na jednoduchých sociálních aktivitách
4. uplatňovat základní návyky společenského chování
5. navazovat a udržovat vztahy s vrstevníky, respektovat druhé lidi

6. rozpoznávat nevhodné a rizikové chování a jeho možné důsledky
7. uvědomovat si nebezpečí psychického i fyzického zneužívání vlastní osoby
8. prokazovat získanou sebedůvěru při vystupování v neznámém prostředí

Kompetence pracovní

Učitel učí žáka

1. osvojovat si hygienické návyky, zvládat sebeobsluhu podle svých možností
2. zvládat základní pracovní dovednosti, operace a postupy při jednoduchých pracovních činnostech
3. pracovat podle naučeného pracovního postupu, podle instrukcí plnit zadané jednoduché úkoly
4. soustředit se na pracovní výkon a vytrvat při jeho plnění
5. respektovat pravidla práce v týmu a pracovními činnostmi ovlivňovat kvalitu společné práce
6. přijímat posouzení výsledků své práce
7. dodržovat zásady bezpečnosti, ochrany zdraví, hygieny práce a ochrany životního prostředí při pracovních činnostech podle naučených stereotypů

Kompetence k učení:

Učitel

1. vede žáky ke stručnému vyjadřování využívajícím matematického jazyka včetně matematické symboliky,
2. využívá efektivní a aktivní učební metody,
3. se snaží zapojit všechny smysly žáků využitím modelů, názorných pomůcek, obrazů apod.
4. smysluplně využívá moderní informační technologie.

Kompetence k řešení problémů:

Učitel

1. nabízí žákům dostatek úloh a příkladů, vycházejících z reálného života,
2. dává možnost žákům pracovat s chybou jako s příležitostí hledat správná řešení,
3. zadává žákům úlohy, při nichž musí žáci své činnosti organizovat, plánovat, hledat a volit různá řešení a postupy, překonávat různé obtíže, využívat dosavadních zkušeností,
4. umožňuje žákům, aby ho požádali o pomoc a radu,
5. podporuje u žáka trpělivost, vytrvalost a pečlivost.

Kompetence občanské:

Učitel

1. důsledně vede žáky k dodržování pravidel ve skupině i třídě,
2. rozvíjí u žáků vnímavost a citlivé vztahy k lidem, prostředí i k přírodě,
3. vede žáky k toleranci a ohleduplnosti k jiným lidem, jejich kulturám a duchovním hodnotám, učí je žít společně s ostatními lidmi.
4. podle potřeby žákům v činnostech pomáhá a umožňuje jim, aby na základě jasných kritérií hodnotili své činnosti nebo výsledky.

Člověk a jeho svět

Vzdělávací oblast: Člověk a jeho svět

V.4 Vyučovací předmět: Člověk a jeho svět

Ročník: 1. – 6.

Hodinová dotace: tři hodiny týdně v 1. – 6. ročníku, předmět je vyučován v kmenových třídách, počítačové učebně a žákovské knihovně

Charakteristika předmětu:

Vzdělávací oblast **Člověk a jeho svět** rozvíjí vnímání žáků a základní poznatky o okolním světě, životě společnosti, o živé a neživé přírodě. Žáci se učí správně pojmenovávat předměty, jevy a situace na základě pozorování a vlastních praktických zkušeností. Nové znalosti a dovednosti se učí uplatňovat v běžném životě. Získané poznatky si postupně osvojují a rozšiřují. Vzdělávací oblast Člověk a jeho svět pomáhá žákům získat dovednosti, jak se co nejsamostatněji orientovat v okolním prostředí a jak si počínat při řešení různých životních situací. Vzdělávací obsah vzdělávacího oboru **Člověk a jeho svět** je členěn do tematických okruhů.

Tematické okruhy:

- Místo, kde žijeme
- Lidé kolem nás
- Lidé a čas
- Rozmanitost přírody
- Člověk a jeho zdraví

Propojováním tematických okruhů se mohou tvořit ve ŠVP různé varianty. Lze je vzájemně spojovat a doplňovat. Vzdělávací oblast je důležitou složkou počátečního vzdělávání a je základem pro výuku ve vzdělávacích oblastech *Člověk a společnost*, *Člověk a příroda* a *Člověk a zdraví*.

V tematickém okruhu *Místo, kde žijeme* se žáci učí poznávat své nejbližší okolí, orientovat se v něm a cítit se bezpečně. Postupně poznávají nejbližší okolí místa bydliště a školy a dále své znalosti rozšiřují o důležitá místa v obci, regionu, zemi. V tematickém okruhu *Lidé kolem nás* se žáci učí základním způsobům společenského chování a jednání. Při praktických činnostech se učí vzájemně spolupracovat se svými spolužáky. Učí se jak reagovat při setkání s neznámými lidmi a v krizových situacích. V tematickém okruhu *Lidé a čas* se žáci učí orientovat se v čase a určovat ho, rozlišovat děj v minulosti a budoucnosti. Důležitou složkou je praktické poznávání způsobu života v nejbližším okolí, poznávání významných historických památek v místě bydliště. V tematickém okruhu *Rozmanitost přírody* se žáci seznamují se změnami v přírodě v průběhu roku. Učí se při praktických činnostech sledovat, k jakým změnám v přírodě dochází během ročních období. Vytvářejí si vztah k přírodě a učí se poznávat důležitost ochrany životního prostředí. V tematickém okruhu *Člověk a jeho zdraví* žáci poznávají sami sebe prostřednictvím svého těla. Učí se dodržovat správné hygienické

návyky a zvládat sebeobslužné činnosti podle svých možností. Poznávají, co jejich zdraví prospívá, co ho poškozuje a učí se o ně pečovat.

Cílové zaměření vzdělávací oblasti Vzdělávání v této vzdělávací oblasti směřuje k utváření a rozvíjení klíčových kompetencí tím, že vede žáka k:

- vytváření a upevňování hygienických a sebeobslužných návyků
- osvojování pravidel slušného chování a jednání, vytváření pozitivních mezilidských vztahů
- poznávání svého nejbližšího okolí a formování citového vztahu k místu, kde žije
- rozvoji myšlení a vyjadřování, k rozšiřování slovní zásoby při pojmenovávání věcí, jevů a dějů
- chápání významu věcí a jejich vlastností, vzájemných vztahů a souvislostí
- pojmenovávání předmětů, činností, nových poznatků a zkušeností z každodenního života
- utváření pozitivního vztahu k živé i neživé přírodě
- upevňování zásad zdravého životního stylu a správnému jednání v situacích ohrožujících jeho zdraví a bezpečnost

Průřezová témata:

6.1 Osobnostní a sociální výchova

- osobnostní rozvoj – rozvoj schopností poznání – 1. – 6. ročník
 - sebepoznání a sebepojetí – 1. – 6. ročník
 - seberegulace a sebeorganizace – 1. – 6. ročník
 - psychohygiena – 1. – 6. ročník
 - kreativita – 1. – 6. ročník
- sociální rozvoj – poznávací schopnosti – 1. – 6. ročník
 - mezilidské vztahy – 1. – 6. ročník
 - komunikace – 1. – 6. ročník
 - spolupráce a soutěživost – 1. – 6. ročník
- morální rozvoj – řešení problémů a rozhodovací dovednosti – 1. – 6. ročník
 - hodnoty, postoje a praktická etika – 1. – 6. ročník

6.4 Multikulturní výchova

- kulturní rozdíly – 1. – 6. ročník
- lidské vztahy – 1. – 6. ročník
- etnický původ – 1. – 6. ročník
- multikulturalita – 1. – 6. ročník
- princip sociálního smíru a solidarity – 1. – 6. ročník

6.5 Environmentální výchova

- ekosystémy – 1. – 6. ročník
- základní podmínky života – 1. – 6. ročník
- lidské aktivity a problémy životního prostředí – 1. – 6. ročník
- vztah člověka k prostředí – 1. – 6. ročník

Výchovně vzdělávací postupy k utváření klíčových kompetencí:

popis, vycházka, exkurze, modelové situace, učení v životních situacích, vytváření dovedností, skupinová a individuální práce, pozorování, vypravování, práce s obrazem, instruktáž, rozhovor, výlet, exkurze, výtvarná práce, práce s fotografií, kolektivní hry, napodobování, vysvětlování, situační a námětové hry, přednáška, poslech, práce na PC, komunitní kruh, beseda, práce s názornou pomůckou, scénka, řešení problémů, hra na tělo, audiovizuální technika, praktické činnosti, sběr plodů, pěstelské práce, příprava pokrmů, ochutnávka

Výchovně a vzdělávací strategie: (aktualizace z 1. 8. 2014)

Kompetence komunikativní – učitel:

- učí komunikaci s druhými lidmi přiměřeným svým schopnostem
- pomáhá rozumět sdělení a reagovat na ně podle svých možností
- motivuje k vyjádření pocitů, prožitků a nálad vhodným způsobem
- pomáhá chápat jednoduché, běžně užívané texty, záznamy obrazové materiály
- učí jednoduchou formu písemné komunikace
- motivuje k vyjádření názorů a postojů, vhodnou formou obhajovat svůj názor
- nabízí pro komunikaci běžné informační a komunikační prostředky
- učí využívat získané komunikační dovednosti k vytváření vztahů potřebných ke společenské integraci

Kompetence sociální a personální – učitel:

- předává základní představu o vztazích mezi lidmi
- pomáhá orientovat se v prostředí ve kterém žije
- navozuje jednoduché sociální aktivity
- učí uplatňovat základní návyky společenského chování
- pomáhá navazovat a udržovat vztahy s vrstevníky, respektovat druhé lidi
- učí rozpoznávat nevhodné a rizikové chování, seznamuje s jeho možnými důsledky
- ukazuje nebezpečí možného psychického i fyzického zneužívání vlastní osoby
- sleduje získanou sebedůvěru při vystupování v neznámém prostředí

Kompetence pracovní – učitel:

- osvojuje hygienické návyky a sebeobsluhu podle žákových možností
- předává základní pracovní dovednosti, operace a postupy při jednoduchých pracovních činnostech
- požaduje práci podle naučeného pracovního postupu, podle instrukcí plnění zadaných jednoduchých úkolů
- umožňuje soustředit se na pracovní výkon a vytrvat při jeho plnění
- předkládá pravidla práce v týmu a ovlivňuje kvalitu společné práce
- posuzuje výsledky žákovy práce
- dbá na dodržování zásad bezpečnosti, ochrany zdraví, hygieny práce a ochrany životního prostředí při pracovních činnostech podle naučených stereotypů

Kompetence k učení:

Učitel:

- řídí vyučování tak, aby žáci docházeli k novým poznatkům zejména na základě vlastních činností
- předkládá dostatek různorodých informačních zdrojů
- snaží se, aby žáci získané zkušenosti uplatnili v praktickém životě i v dalším učení
- umožní žákům poznávat smysl a cíl učení a umět posuzovat vlastní pokrok
- učí žáka trpělivosti a povzbuzuje ho

Kompetence k řešení problémů:

Učitel

- dává žákům možnost pracovat s chybou jako s příležitostí hledat správná řešení
- oceňuje žáky nejen za správné provedení úkolu, ale i za snahu, pečlivost, vytrvalost a trpělivost
- zařazuje do výuky takové úkoly, při nichž musí žáci své činnosti organizovat, plánovat, volit různá řešení a postupy, překonávat různé obtíže

- podporuje u žáků samostatnost, ale i spolupráci mezi spolužáky
- umožňuje žákům požádat o pomoc

Kompetence občanské:

Učitel

- seznamuje žáky s lidmi různé barvy pleti, názorů, náboženství a snaží se budovat u dětí multikulturní postoje
- vede žáky k pochopení historie naší země a utváření národní hrdosti
- vede žáky k dodržování pravidel bezpečného pohybu v silničním provozu, k předcházení různým nebezpečím (v lese, u vody...), k poskytování 1. pomoci, k ochraně svého zdraví a k bezpečnému chování při mimořádných situacích
- zařazuje takové činnosti, při kterých mají žáci možnost udělat si představu o tom, co je v souladu se základními lidskými hodnotami a norami, i co je s nimi v rozporu
- na příkladu modelových situací učí žáky předcházet a řešit problematiku šikany, nevhodných skupinových projevů a negativního chování
- ve velké míře využívá metod napodobování, působení vzorů a příkladů
- zařazuje do výuky ekologické aktivity

Vzdělávací oblast: Člověk a společnost

V.5 Vyučovací předmět: Člověk a společnost

Ročník: 7. - 10. ročník

Hodinová dotace: dvě hodiny týdně v 7. – 10. ročníku, předmět je vyučován v kmenových třídách, počítačové učebně a žákovské knihovně

Charakteristika předmětu:

Vzdělávací oblast Člověk a společnost má významnou roli v přípravě žáků na občanský život. Svým obsahem navazuje na vzdělávací oblast Člověk a jeho svět. Utváří a rozvíjí osobnost žáků po stránce mravní, formuje jejich vnitřní postoje k důležitým oblastem lidského života a pomáhá jim orientovat se v mezilidských vztazích. Ve vzdělávací oblasti Člověk a společnost se u žáků formují sociální dovednosti a postoje důležité v občanském životě. Součástí vzdělávání je výchova k toleranci, respektování lidských práv, k úctě a ochraně přírodního prostředí a kulturních hodnot. Vzdělávací obor Člověk a společnost poskytuje žákům základní poznatky o vývoji lidstva, i vlastního národa, seznamuje je s nejvýznamnějšími osobnostmi a historickými událostmi, které ovlivnily život v minulosti a mají význam pro současnost. Zaměřuje se na formování osobnosti žáků po stránce citové a volní a na rozvíjení kognitivních funkcí tak, aby jejich začleňování do společenských vztahů bylo co nejúspěšnější. Žáci získávají základní vědomosti o podstatě a fungování společnosti, právech a povinnostech občanů. Vzdělávací obsah vzdělávacího oboru Člověk a společnost zahrnuje tematické okruhy:

- Historie našeho národa
- Člověk ve společnosti
- Poznatky o společnosti
- Péče o občana

Průřezová témata:

6.1 Osobnostní a sociální výchova

- osobnostní rozvoj - rozvoj schopností poznávání – 7. – 10. ročník
 - sebepoznání a sebepojetí – 7. – 10. ročník
 - seberegulace a sebeorganizace – 7. – 10. ročník
 - psychohygiena – 7. – 10. ročník
 - kreativita – 7. – 10. ročník
- sociální rozvoj - poznávací schopnosti – 7. – 10. ročník
 - mezilidské vztahy – 7. – 10. ročník
 - komunikace – 7. – 10. ročník
 - spolupráce a soutěživost – 7. – 10. ročník
- morální rozvoj - řešení problémů a rozhodovací schopnosti – 7. – 10. ročník
 - hodnoty, postoje a praktická etika – 7. – 10. ročník

6.4 Multikulturní výchova

- kulturní rozdíly – 7. – 10. ročník
- lidské vztahy – 7. – 10. ročník
- etnický původ – 7. – 10. ročník
- multikulturalita – 7. – 10. ročník
- princip sociálního smíru a solidarity – 7. – 10. ročník

6.5 Environmentální výchova

- ekosystémy – 7. – 10. ročník
- základní podmínky života – 7. – 10. ročník
- lidské aktivity a problémy životního prostředí – 7. – 10. ročník
- vztah člověka k prostředí – 7. – 10. ročník

Výchovně vzdělávací postupy k utváření klíčových kompetencí:

exkurze, výstavy, užití audiovizuální techniky, práce s obrazem, práce s knihou, vysvětlování, popis, vypravování, vycházka, popis, frontální vyučování, skupinová a individuální práce, komunitní kruh, projektové vyučování, modelové situace, instruktáž, pozorování, vyhledávání informací, práce s mapou, nácvik chování v různých situacích, vytváření dovedností

Výchovně vzdělávací strategie: (aktualizace z 1. 8. 2014)

Kompetence k učení – učitel:

- pomáhá ovládat základy čtení, psaní a počítání a využívat je ke vzdělávání
- používá učebnice, učební materiály a učební pomůcky
- učí dodržovat návykové stereotypy učení a koncentraci na učení
- motivuje pochvalou k dalšímu učení a koncentraci na učení
- motivuje pochvalou k dalšímu učení a zájmu o získávání nových poznatků
- používá termíny, znaky a symboly ve spojení s konkrétními situacemi každodenního života
- učí ovládat elementární způsoby práce s počítačem
- umožňuje uplatňovat získané zkušenosti v praktických situacích

Kompetence komunikativní – učitel:

- motivuje ke komunikaci s druhými lidmi přiměřeným způsobem
- pomáhá rozumět sdělení a reagovat na ně podle svých možností
- učí vyjádřit pocity, prožitky a nálady vhodným způsobem
- pomáhá chápat jednoduché, běžně užívané texty, záznamy obrazové materiály
- učí zvládat jednoduchou formu písemné komunikace
- učí vyjádřit názory a postoje, obhajovat vhodnou formou svůj názor
- využívá pro komunikaci běžné informační a komunikační prostředky
- pomáhá využívat získané komunikační dovednosti k vytváření vztahů potřebných ke společenské integraci

Kompetence sociální a personální – učitel:

- předává základní představu o vztazích mezi lidmi
- pomáhá orientovat se v prostředí ve kterém žije
- navozuje jednoduché sociální aktivity
- učí uplatňovat základní návyky společenského chování
- pomáhá navazovat a udržovat vztahy s vrstevníky, respektovat druhé lidi
- učí rozpoznávat nevhodné a rizikové chování, seznamuje s jeho možnými důsledky
- ukazuje nebezpečí možného psychického i fyzického zneužívání vlastní osoby
- sleduje získanou sebedůvěru při vystupování v neznámém prostředí

Kompetence pracovní – učitel:

- osvojuje hygienické návyky a sebeobsluhu podle žákových možností
- předává základní pracovní dovednosti, operace a postupy při jednoduchých pracovních činnostech
- požaduje práci podle naučeného pracovního postupu, podle instrukcí plnění zadaných jednoduchých úkolů
- umožňuje soustředit se na pracovní výkon a vytrvat při jeho plnění
- předkládá pravidla práce v týmu a ovlivňuje kvalitu společné práce
- posuzuje výsledky žákovy práce
- dbá na dodržování zásad bezpečnosti, ochrany zdraví, hygieny práce a ochrany životního prostředí při pracovních činnostech podle naučených stereotypů

Kompetence k řešení problémů:

Učitel

- dává žákům možnost pracovat s chybou jako s příležitostí hledat správná řešení
- oceňuje žáky nejen za správné provedení úkolu, ale i za snahu, pečlivost, vytrvalost a trpělivost
- zařazuje do výuky takové úkoly, při nichž musí žáci své činnosti organizovat, plánovat, volit různá řešení a postupy, překonávat různé obtíže
- podporuje u žáků samostatnost, ale i spolupráci mezi spolužáky
- umožňuje žákům požádat o pomoc

Kompetence občanské:

Učitel

- seznamuje žáky s lidmi různé barvy pleti, názorů, náboženství a snaží se budovat u dětí multikulturní postoje
- vede žáky k pochopení historie naší země a utváření národní hrdosti
- vede žáky k dodržování pravidel bezpečného pohybu v silničním provozu, k předcházení různým nebezpečím (v lese, u vody...), k poskytování 1. pomoci, k ochraně svého zdraví a k bezpečnému chování při mimořádných situacích
- zařazuje takové činnosti, při kterých mají žáci možnost udělat si představu o tom, co je v souladu se základními lidskými hodnotami a norami, i co je s nimi v rozporu
- na příkladu modelových situací učí žáky předcházet a řešit problematiku šikany, nevhodných skupinových projevů a negativního chování
- ve velké míře využívá metod napodobování, působení vzorů a příkladů
- zařazuje do výuky ekologické aktivity

Vzdělávací oblast: Člověk a příroda

V.6 Vyučovací předmět: Člověk a příroda

Ročník: 7. -10.

Hodinová dotace: tři hodiny týdně v 7. – 10. ročníku, předmět je vyučován v kmenových třídách, v počítačové učebně, v žákovské knihovně, na školním pozemku a ve cvičné kuchyni.

Charakteristika předmětu:

Vzdělávací oblast **Člověk a příroda** navazuje na vzdělávací oblast *Člověk a jeho svět*, která přibližuje přírodovědné učivo na 1. stupni základního vzdělávání a kooperuje s ostatními vzdělávacími oblastmi. Dává žákům příležitost seznámit se s přírodou jako systémem, jehož součásti jsou vzájemně propojeny, působí na sebe a ovlivňují se. Žáci získávají základní poznatky o přírodních zákonitostech, které mohou uplatnit v praktickém životě. Seznamují se s vlivy lidské činnosti na stav životního prostředí a se závislostí člověka na přírodních zdrojích. Žáci se učí využívat získané základní přírodovědné znalosti k ochraně přírody. Vzdělávací obor **Člověk a příroda** zahrnuje základní fyzikální, chemické, přírodovědné a zeměpisné poznatky a dovednosti. Charakter výuky umožňuje žákům hlouběji porozumět procesům probíhajícím v přírodě, vzájemným souvislostem a vztahům mezi nimi, poznávat přírodní podmínky nejen ve svém nejbližším okolí a na území ČR, ale i v Evropě. Vychází z osobních poznání a zkušeností.

Tématické okruhy:

Základní poznatky z fyziky
Základní poznatky z chemie
Základní poznatky z přírodopisu
Základní poznatky ze zeměpisu

Průřezová témata:

6.1 Osobnostní a sociální výchova

Osobnostní rozvoj:

- Rozvoj schopností poznávání – 7. – 10. ročník
- Sebepoznání a sebepojetí – 7. – 10. ročník
- Seberegulace a sebeorganizace – 7. – 10. ročník
- Psychohygiena – 7. – 10. ročník
- Kreativita – 7. – 10. ročník

Sociální rozvoj:

- poznávací schopnosti – 7. – 10. ročník
- mezilidské vztahy – 7. – 10. ročník
- komunikace – 7. – 10. ročník
- spolupráce a soutěživost – 7. – 10. ročník

Morální rozvoj:

- řešení problémů a rozhodovací schopnosti – 7. – 10. ročník
- hodnoty, postoje a praktická etika – 7. – 10. ročník
- multikulturalita (MuV 4)

6.4 Multikulturní výchova

- kulturní rozdíly – 7. – 10. ročník
- lidské vztahy – 7. – 10. ročník
- etnický původ – 7. – 10. ročník

- multikulturalita – 7. – 10. ročník
- princip sociálního smíru a solidarity – 7. – 10. ročník

6.5 Environmentální výchova

- ekosystémy
- základní podmínky života
- lidské aktivity a problémy životního prostředí
- vztah člověka k prostředí

Výchovně vzdělávací postupy k utváření klíčových kompetencí:

názorná ukázka, experiment, instruktáž, vysvětlování, práce s obrazem, vyhledávání informací, vytváření dovedností, nácvik, napodobování, práce s návodem, předvádění, pozorování, metody slovní, pokus, experiment, manipulace, modelové situace, sluchové hry, třídění, individuální a skupinová práce, práce s obrazem, mapou, knihou, fotografií, beseda, práce s piktogramy, popis, vycházka, exkurze, výstava, rozlišení, práce s přírodninami, diskuze, přednáška, praktické činnosti, učení v životních situacích, kresba, práce s glóblem, buzolou, kompasem, scénka, práce s názornými pomůckami

Výchovně vzdělávací strategie: (aktualizace z 1. 8. 2014)

Kompetence komunikativní – učitel:

- motivuje ke komunikaci s druhými lidmi přiměřeným způsobem
- pomáhá rozumět sdělení a reagovat na ně podle svých možností
- učí vyjádřit pocity, prožitky a nálady vhodným způsobem
- pomáhá chápat jednoduché, běžně užívané texty, záznamy obrazové materiály
- učí zvládat jednoduchou formu písemné komunikace
- učí vyjádřit názory a postoje, obhajovat vhodnou formou svůj názor
- využívá pro komunikaci běžné informační a komunikační prostředky
- pomáhá využívat získané komunikační dovednosti k vytváření vztahů potřebných ke společenské integraci

Kompetence sociální a personální – učitel:

- předává základní představu o vztazích mezi lidmi
- pomáhá orientovat se v prostředí ve kterém žije
- navozuje jednoduché sociální aktivity
- učí uplatňovat základní návyky společenského chování
- pomáhá navazovat a udržovat vztahy s vrstevníky, respektovat druhé lidi
- učí rozpoznávat nevhodné a rizikové chování, seznamuje s jeho možnými důsledky
- ukazuje nebezpečí možného psychického i fyzického zneužívání vlastní osoby
- sleduje získanou sebedůvěru při vystupování v neznámém prostředí

Kompetence pracovní – učitel:

- osvojuje hygienické návyky a sebeobsluhu podle žákových možností
- předává základní pracovní dovednosti, operace a postupy při jednoduchých pracovních činnostech
- požaduje práci podle naučeného pracovního postupu, podle instrukcí plnění zadaných jednoduchých úkolů
- umožňuje soustředit se na pracovní výkon a vytrvat při jeho plnění
- předkládá pravidla práce v týmu a ovlivňuje kvalitu společné práce
- posuzuje výsledky žákovy práce
- dbá na dodržování zásad bezpečnosti, ochrany zdraví, hygieny práce a ochrany životního prostředí při pracovních činnostech podle naučených stereotypů

Kompetence k učení – učitel:

- pomáhá ovládat základy čtení, psaní a počítání a využívat je ke vzdělávání
- používá učebnice, učební materiály a učební pomůcky
- učí dodržovat návykové stereotypy učení a koncentraci na učení
- motivuje pochvalou k dalšímu učení a koncentraci na učení
- motivuje pochvalou k dalšímu učení a zájmu o získávání nových poznatků
- používá termíny, znaky a symboly ve spojení s konkrétními situacemi každodenního života
- učí ovládat elementární způsoby práce s počítačem
- umožňuje uplatňovat získané zkušenosti v praktických situacích

Kompetence k řešení problémů:

Učitel

- dává žákům možnost pracovat s chybou jako s příležitostí hledat správná řešení
- oceňuje žáky nejen za správné provedení úkolu, ale i za snahu, pečlivost, vytrvalost a trpělivost
- zařazuje do výuky takové úkoly, při nichž musí žáci své činnosti organizovat, plánovat, volit různá řešení a postupy, překonávat různé obtíže
- podporuje u žáků samostatnost, ale i spolupráci mezi spolužáky
- umožňuje žákům požádat o pomoc

Kompetence občanské:

Učitel

- seznamuje žáky s lidmi různé barvy pleti, názorů, náboženství a snaží se budovat u dětí multikulturní postoje
- vede žáky k pochopení historie naší země a utváření národní hrdosti
- vede žáky k dodržování pravidel bezpečného pohybu v silničním provozu, k předcházení různým nebezpečím (v lese, u vody...), k poskytování 1. pomoci, k ochraně svého zdraví a k bezpečnému chování při mimořádných situacích
- zařazuje takové činnosti, při kterých mají žáci možnost udělat si představu o tom, co je v souladu se základními lidskými hodnotami a norami, i co je s nimi v rozporu
- na příkladu modelových situací učí žáky předcházet a řešit problematiku šikany, nevhodných skupinových projevů a negativního chování
- ve velké míře využívá metod napodobování, působení vzorů a příkladů
- zařazuje do výuky ekologické aktivity

Vzdělávací oblast: Umění a kultura**V.7 Vyučovací předmět: ESTETICKÁ VÝCHOVA****Hodinová dotace:** tři hodiny týdně v každém ročníku

- předmět estetická výchova je vyučován v multifunkční učebně, ve výtvarné učebně nebo v kmenové třídě – předmět se skládá z hudební a výtvarné výchovy

Charakteristika předmětu: Cílem předmětu Estetická výchova je vytvářet u žáků kladný vztah k hudbě, rozvíjet jejich hudebnost, podporovat schopnost hudbu emociálně prožít a poskytovat náhled do hudební kultury. Hudební činnosti podporují u žáků rozvoj hudebních schopností a individuálních hudebních dovedností, jako jsou: sluchové, rytmické, pěvecké, intonační, instrumentální, hudebně tvořivé, poslechové a pohybové. Ve výtvarné části je cílem estetické osvojování přírody a světa kolem nás prostřednictvím výtvarných činností, vytváření citlivého vztahu ke kráse, kultivování estetického vkusu ve vztahu k sobě a okolí. Dochází k poznávání prostředků výtvarného jazyka a k všestrannému prohlubování senzibility žáka. Prostřednictvím tvůrčích činností zaměřených na vnímání, tvorbu a interpretaci se rozvíjí smyslové vnímání, schopnost vyjadřovat a prezentovat emoce, představy, pocity, zkušenosti a myšlenky. Dále pomáhá uplatňovat neverbální komunikaci, zlepšovat jemnou motoriku a získávat tak všestranné dovednosti.

Úkolem výtvarné výchovy je vytvářet používáním vhodných výtvarných technik základy výtvarných dovedností a vědomostí s přihlédnutím k individuálním schopnostem a možnostem žáků. Výtvarná výchova je integrujícím prvkem celkové rehabilitační práce, harmonizuje dětskou osobnost a umožňuje maximálně možnou socializaci žáka. Plněním esteticko-výchovných úkolů přispívá k výchově kladných charakterových vlastností mladého člověka.

Vzdělávání v oblasti hudební výchovy směřuje k pochopení umění jako specifického způsobu poznání a k užívání jazyka umění jako prostředku komunikace, k chápání umění a kultury v jejich vzájemné provázanosti jako součásti lidské existence, k pochopení a poznání uměleckých hodnot širších sociálních a kulturních souvislostech, k tolerantnímu přístupu k různorodým kulturním hodnotám současnosti a minulosti i kulturním projevům a potřebám různorodých skupin, národů a národností, k uvědomování si sama sebe jako svobodného jedince, k obohacování emocionálního života.

Průřezová témata:**6.1 Osobnostní a sociální rozvoj**

- osobnostní rozvoj
 - rozvoj schopností poznávání – 1. - 5. ročník
 - seberegulace a sebeorganizace – 3. - 5. ročník
 - psychohygiena – 1. - 5. ročník
 - kreativita – 1. - 5. ročník
- sociální rozvoj
 - poznávací schopnosti – 1. - 5. ročník
 - mezilidské vztahy – 1. - 5. ročník
 - komunikace – 1. - 5. ročník
 - spolupráce a soutěživost – 1. - 5. ročník

6.2 Výchova demokratického občana

- občan, občanská společnost a stát (znak české státnosti – Státní hymna) – 5. ročník

6.3 Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech

- Evropa a svět nás zajímá -3. – 5. ročník
- objevujeme Evropu -3. – 5. ročník
- jsme Evropané – 3. – 5. ročník

6.4 Multikulturní výchova – multikulturalita – 3. – 5. ročník

6.4 Environmentální výchova

- lidské aktivity a problémy životního prostředí – 1. - 3. ročník
- vztah člověka k prostředí – 1. - 5. ročník

6.5 Mediální výchova

- fungování a vliv médií ve společnosti (vliv médií na kulturu) – 1. - 5. ročník

Výchovně vzdělávací postupy k utváření klíčových kompetencí: individuální práce, kolektivní práce, hudební zpracování, poslech, hudební interpretace, exkurze, koncerty, projekty, hudební hry, uspořádání vystoupení (koncertů), účast na školních a mimoškolních hudebních soutěžích, vyhledávání informací (PC)

Výchovné a vzdělávací strategie: (aktualizace z 1. 8. 2014)

Kompetence k učení:

Učitel

- klade důraz na pozitivní motivaci žáků
- učí žáka plánovat a organizovat si činnost
- učí žáka trpělivosti, povzbuzuje ho
- snaží se zjistit jaké studijní styly žáci ve třídě upřednostňují a uzpůsobuje jim výuku, snaží se zapojit všechny smysly žáků využitím např. hudebních nástrojů,...
- zařazuje do výuky exkurze, koncerty, vystoupení žáků,...

Kompetence komunikativní:

Učitel

- vytváří příležitosti pro vzájemnou komunikaci žáků k danému úkolu
- umožňuje žákům prezentovat výsledky své práce a práce skupiny, obhájit názor a přijmout názor ostatních
- navozuje ve třídě atmosféru bezpečné a přátelské komunikace

Komunikace sociální a personální:

Učitel

- umožňuje žákům prezentovat výsledky své práce a práce skupiny, obhájit názor a přijmout názor ostatních
- navozuje ve třídě atmosféru bezpečné a přátelské komunikace
- posiluje sebedůvěru žáka
- podporuje vzájemnou pomoc mezi žáky

Kompetence občanské:

Učitel

- respektuje schopnosti a zvláštnosti každého žáka
- podporuje u žáka projevy pozitivních postojů a citů
- aktivně zapojuje žáky do přípravy vystoupení,...
- je vždy připraven podat pomocnou ruku

Kompetence pracovní:

Učitel

- vyžaduje dokončené započaté práce v dohodnuté kvalitě a stanoveném čase
- poskytuje žákům prostor ke kreativě a nápadů

Kompetence k řešení problémů:

Učitel

- podporuje samostatnost, ale i samostatnou práci
- podporuje kreativní postupy vedoucí k řešení daného úkolu

Vzdělávací oblast: **Člověk a zdraví**

V.8 Vzdělávací obor: **Tělesná výchova**

Ročník: **1. – 10. ročník**

Hodinová dotace: tři hodiny týdně v každém ročníku

Charakteristika předmětu:

Vzdělávací oblast **Člověk a zdraví** učí žáky základním poznatkům a dovednostem souvisejícím se zdravím. Respektuje celistvost osobnosti žáka, rovnoměrně rozvíjí psychomotorické a psychické schopnosti, pohybové dovednosti. Umožňuje jim rozvoj jejich fyzických a pohybových možností.

Vzdělávací obory: **Výchova ke zdraví**

Tělesná výchova do níž je zahrnuta **Zdravotní tělesná výchova**

Tělesná výchova umožňuje žákům využívat vlastní pohybové možnosti ve shodě s věkem, postižením a pohybovými možnostmi je vede od spontánního pojetí pohybu, k řízené pohybové aktivitě a vlastní pohybové seberealizaci. Směřuje k eliminaci nedostatků v diferenciaci a koordinaci pohybů. Pro pohybové vzdělávání žáků je důležité nejen rozvíjení pohybových schopností a osvojování pohybových dovedností, ale zároveň i korekce zdravotních oslabení v běžných i specifických formách pohybového učení.

Průřezová témata:

Osobnostní a sociální výchova

- **osobnostní rozvoj** – rozvoj schopností poznání OSV1
 - sebepoznání a sebezpojetí OSV2
 - seberegulace a sebeorganizace OSV3
 - psychohygiena OSV4
- **sociální rozvoj** – poznávací schopnosti OSV6
 - mezilidské vztahy OSV7
 - spolupráce a soutěživost OSV9
- **morální rozvoj** – hodnoty a postoje, praktická etika OSV11

Enviromentální výchova – lidské aktivity a problémy životního prostředí EVVO3

Výchovně vzdělávací strategie: (aktualizace z 1. 8. 2014)

Kompetence komunikativní:

Učitel

- komunikuje se svými žáky
- vyjadřuje se srozumitelně a jasně
- nabízí žákům modelové situace
- vyslechne názor žáka
- vyžaduje dodržování stanovených pravidel v komunikaci

Kompetence sociální a personální:

Učitel

- učí žáka posilovat své sebevědomí
- učí žáka respektovat pravidla ve skupině
- učí žáka, že za sebe a své jednání odpovídá a nese důsledky svého chování
- podporuje pomoc mezi žáky

- učí žáky fair play
- učí žáka navazovat a udržovat vztahy s vrstevníky a respektovat druhé lidi

Kompetence pracovní:

Učitel

- rozvíjí u žáka smysl pro povinnost
- učí žáka dodržovat zásady bezpečnosti, ochrany zdraví, hygieny, ochrany životního prostředí
- učí žáka pracovat dle názoru a pokynů
- žáka za dobrou práci chválí

Kompetence občanské:

Učitel

- učí žáka základní lidské hodnoty a normy
- respektuje zvláštnosti každého žáka
- zapojuje žáka do školních i mimoškolních akcí a soutěží
- je připraven podat pomocnou ruku

Kompetence pracovní:

Učitel

- rozvíjí u žáka smysl pro povinnost
- učí žáka dodržovat zásady bezpečnosti, ochrany zdraví, hygieny, ochrany životního prostředí
- učí žáka pracovat dle názoru a pokynů
- žáka za dobrou práci chválí

Kompetence k učení:

Učitel

- využívá pozitivní motivaci a názor
- umožní žákovi hodnotit svou činnost, výsledky a navozuje situace pro sebehodnocení
- používá vhodné učební pomůcky
- učí žáka používat základní pojmy
- učí žáky spolupracovat a mít smysl pro fair-play
- žáka povzbuzuje

Výchovně vzdělávací postupy k vytváření klíčových kompetencí:

Využití všech dostupných prostorových a materiálních podmínek školy a okolí – tělocvična, stadion, plavecký bazén, pohyb v přírodě. Využití dostupného nářadí, náčiní a kompenzačních pomůcek. Soutěže, hry s jednoduchými pravidly, osobní hygiena, pohybové a sportovní hry, turistika a pobyt v přírodě.

Vzdělávací oblast: **Člověk a svět práce**

V.9 Vyučovací předmět: **Člověk a svět práce**

Ročník: **1. – 10.**

Hodinová dotace: **1. – 3. ročník 4 hodiny týdně**
4. – 6. ročník 5 hodin týdně
7. – 8. ročník 7 hodin týdně
9. ročník 9 hodin týdně
10. ročník 10 hodin týdně

Charakteristika předmětu:

Vzdělávací oblast Člověk a svět práce je jednou ze stěžejních vzdělávacích oblastí žáků s mentálním postižením. Zahrnuje široké spektrum pracovních činností, které vedou žáky k získání souboru vědomostí, základních pracovních dovedností a návyků v různých oblastech lidské činnosti. Rozvíjí motorické schopnosti, manuální dovednosti a návyky žáků, a tím přispívá k jejich zapojení do každodenního života a umožňuje jim přípravu na vykonávání jednoduchých pracovních činností. V 9. – 10. ročníku lze podle schopností žáků zařadit profesní přípravu – záleží na podmínkách a možnostech školy.

Tématické okruhy:

- Sebeobsluha
- Práce s drobným materiálem
- Práce montážní a demontážní
- Pěstitelské práce
- Práce v domácnosti
- Práce s technickými materiály – pouze na druhém stupni

Průřezová témata:

Osobnostní a sociální výchova:

Osobnostní rozvoj – rozvoj schopností poznávání

- sebepoznání a sebepojetí
- seberegulace a sebeorganizace
- psychohygiena
- kreativita

Sociální rozvoj – mezilidské vztahy

- komunikace
- spolupráce a soutěživost
- poznávací schopnosti

Morální rozvoj – řešení problémů a rozhodovací schopnosti

Multikulturní výchova:

- kulturní rozdíly
- lidské vztahy
- etnický původ
- multikulturalita

Environmentální výchova:

- ekosystémy
- základní podmínky života
- lidské aktivity a problémy životního prostředí
- vztah člověka k prostředí

Výchovné a vzdělávací strategie (aktualizace z 1. 8. 2014)

Kompetence komunikativní

Učitel učí žáka:

1. komunikovat s druhými lidmi přiměřeně svým schopnostem
2. rozumět sdělení a reagovat na ně podle svých možností
3. vyjadřovat své pocity, prožitky a nálady
4. chápat jednoduché, běžně užívané texty, záznamy a obrazové materiály
5. zvládat jednoduchou formu písemné komunikace
6. vyjadřovat své názory a postoje, vhodnou formou obhajovat svůj názor
7. využívat pro komunikaci běžné informační a komunikační prostředky
8. využívat získané komunikační dovednosti k vytváření vztahů potřebných ke společenské integraci

Kompetence sociální a personální

Učitel učí žáka:

1. mít základní představu o vztazích mezi lidmi
2. orientovat se v prostředí, ve kterém žije
3. podílet se na jednoduchých sociálních aktivitách
4. uplatňovat základní návyky společenského chování
5. navazovat a udržovat vztahy s vrstevníky, respektovat druhé lidi
6. rozpoznávat nevhodné a rizikové chování a jeho možné důsledky
7. uvědomovat si nebezpečí psychického i fyzického zneužívání vlastní osoby
8. prokazovat získanou sebedůvěru při vystupování v neznámém prostředí

Kompetence pracovní

Učitel učí žáka:

1. osvojovat si hygienické návyky, zvládat sebeobsluhu podle svých možností
2. zvládat základní pracovní dovednosti, operace a postupy při jednoduchých pracovních činnostech
3. pracovat podle naučeného pracovního postupu, podle instrukcí plnit zadané jednoduché úkoly
4. soustředit se na pracovní výkon a vytrvat při jeho plnění
5. respektovat pravidla práce v týmu a pracovními činnostmi ovlivňovat kvalitu společné práce
6. přijímat posouzení výsledků své práce
7. dodržovat zásady bezpečnosti, ochrany zdraví, hygieny práce a ochrany životního prostředí při pracovních činnostech podle naučených stereotypů

Kompetence občanské:

Učitel

1. respektuje zvláštnosti každého žáka
2. podporuje u žáků projevování pozitivních postojů a citů
3. aktivně zapojuje žáky do přípravy a tvorby nástěnek, organizování a účasti v soutěžích
4. je vždy připraven podat pomocnou ruku

Kompetence k řešení problémů:

Učitel

1. podporuje samostatnost, ale i týmovou spolupráci
2. podporuje kreativní postupy vedoucí k řešení daného úkolu

Kompetence k učení:

Učitel

- klade důraz na pozitivní motivaci žáků
- učí žáka plánovat a organizovat
- učí žáka trpělivosti, povzbuzuje ho
- snaží se zapojit všechny smysly žáků využitím modelů, názorných pomůcek, obrazů apod.
- zařazuje do výuky exkurze, vycházky a pozorování v přírodě, aby mohli získané znalosti propojit, ověřit v praxi

Vzdělávací oblast: Člověk a jeho svět

VII.2 Vyučovací předmět: SMYSLOVÁ VÝCHOVA

Ročník: 1. - 10. ročník

Hodinová dotace: čtyři hodiny týdně v 1. – 10. ročníku

Charakteristika předmětu: Smyslová výchova je zaměřena na rozvíjení psychických funkcí prostřednictvím smyslového vnímání, především na cílevědomé vytváření vztahů smyslového vnímání, myšlení a řeči. Smyslovou výchovou rozvíjíme jednotlivé smyslové analyzátory a jejich funkce, které jsou podmínkou správného vnímání (analyticko – syntetické činnosti), koncentrace pozornosti, prostorové, směrové a časové orientace a základem pro vytváření představ a pojmů.

Ve smyslové výchově by si žáci měli systematicky a opakovaně procvičovat zrakové, sluchové, čichové a chuťové vnímání, hmat, vizuomotoriku a prostorovou orientaci, a to vždy na konkrétním názorném materiálu a v konkrétních situacích.

Smyslovou výchovou zdokonalujeme i úroveň motoriky, rozvíjíme schopnost komunikace a verbálního vyjadřování.

Smyslová výchova prolíná všemi předměty, pro jejichž úspěšné zvládnání zároveň vytváří předpoklady.

Průřezová témata:

6.1 Osobnostní a sociální rozvoj

- osobnostní rozvoj
 - rozvoj schopností poznávání – OSV 1
 - sebepoznání a sebepojetí – OSV 2
 - seberegulace a sebeorganizace – OSV3
 - psychohygiena – OSV 4
 - kreativita – OSV 5
- sociální rozvoj
 - poznávací schopnosti – OSV 6
 - mezilidské vztahy – OSV 7
 - komunikace – OSV 8
 - spolupráce a soutěživost – OSV 9
- morální rozvoj
 - řešení problémů a rozhodovací schopnosti – OSV 10
 - hodnoty, postoje, praktická etika – OSV 11

6.4 Multikulturní výchova

- kulturní rozdíly – MuV 1
- lidské vztahy – MuV 2
- etnický původ – MuV 3
- multikulturalita – MuV 4
- princip sociálního smíru a solidarity – MuV 5

6.5 Environmentální výchova

- ekosystémy – EVVO 1
- základní podmínky života – EVVO 2
- lidské aktivity a problémy životního prostředí – EVVO 3
- vztah člověka k prostředí – EVVO 4

Výchovně vzdělávací postupy k utváření klíčových kompetencí: Konstruktivní hry, názorná ukázka, instruktáž, pozorování, manipulace, individuální a skupinová práce, vytváření dovedností, vysvětlování, napodobování, stolní a pohybové hry, dramatizace, Kimova hra, práce s obrázkem, práce s knihou, hudebně – pohybové hry, popis, vytváření návyků, didaktické hry, pantomima, poslech, odezírání, komunitní kruh, audionahrávka, učení v životních situacích, modelové situace, hra na tělo, vycházka, písně, básně, říkadla, názorná ukázka (pomůcka), četba, rozhovor, ochutnávka, pobyt v přírodě, práce s přírodninami

Výchovně a vzdělávací strategie: (aktualizace z 1. 8. 2014)

Kompetence k učení:

Učitel

- klade důraz na pozitivní motivaci žáků
- učí žáka plánovat a organizovat si činnost
- učí žáka trpělivosti, povzbuzuje ho
- snaží se zjistit jaké studijní styly žáci ve třídě upřednostňují a uzpůsobuje jim výuku, snaží se zapojit všechny smysly žáků využitím např. hudebních nástrojů,...
- zařazuje do výuky exkurze, koncerty, vystoupení žáků,...

Kompetence k řešení problémů:

Učitel

- podporuje samostatnost, ale i samostatnou práci
- podporuje kreativní postupy vedoucí k řešení daného úkolu

Kompetence pracovní:

Učitel

- vyžaduje dokončené započaté práce v dohodnuté kvalitě a stanoveném čase
- poskytuje žákům prostor ke kreativitě a nápadům
- vede žáka ke hře na hudební nástroje, zpěvu, všeobecnému hudebnímu rozhledu
- vytváří podnětné prostředí
- kvalitně provedenou práci pochvaluje

Kompetence komunikativní

Na úrovni předmětu smyslová výchova jsou pro utváření a rozvíjení této klíčové kompetence využity tyto postupy:

- Nacvičujeme formy verbální a neverbální komunikace pomocí předmětů, obrázků, piktogramů, rozvíjením sluchového a zrakového vnímání - **žák se dorozumí se svým okolím**
- Různými formami komunikace (alternativní a augmentativní) a relaxačním cvičením navozujeme podmínky pro vyjádření vlastních pocitů a prožitků - **žák verbálně či neverbálně vyjádří svůj pocit či aktuální potřebu**
- Každodenním opakováním a navozením pocitu jedinečnosti, zájmu rozvíjíme osobnost žáka

Kompetence sociální a personální

Na úrovni předmětu smyslová výchova jsou pro utváření a rozvíjení této klíčové kompetence využity tyto postupy:

- Neustálým opakováním, didaktickými hrami, demonstrací seznamujeme žáky s jejich tělem - **žák se orientuje na svém těle**

- Názorem, fotografiemi, opakováním jmen a popisem konkrétní osoby upevňujeme a rozšiřujeme poznávání osob z blízkého okolí – **žák verbálním či neverbálním projevem identifikuje osoby ze svého blízkého okolí**
- Rozvíjíme a rozšiřujeme slovní zásobu pomocí obrázků, předmětů. Procvičujeme i neverbální komunikaci cvičením nápodoby, gest, mimiky, piktogramy – **žák se dorozumí se svým okolím**
- Důsledným přístupem a opakováním požadovaných reakcí na podněty vytváříme optimální prostředí mezi žákem a pedagogem – **žák reaguje na podněty učitele a spolužáků**
- Neustálým opakováním, rozvíjením smyslového vnímání, situačními hrami vytváříme u žáků základy slušného chování (pozdrav, poděkování) – **žák se chová dle pravidel slušného chování**

Vzdělávací oblast: Umění a kultura**VII.3 Vyučovací předmět: ESTETICKÁ VÝCHOVA**

Hodinová dotace: tři hodiny týdně v každém ročníku

- předmět estetická výchova je vyučován v multifunkční učebně, výtvarné učebně nebo v kmenové třídě, předmět se skládá z hudební a výtvarné výchovy

Charakteristika předmětu:

Cílem předmětu Estetická výchova je vytvářet u žáků kladný vztah k hudbě, rozvíjet jejich hudebnost, podporovat schopnost hudbu emociálně prožít a poskytovat náhled do hudební kultury. Hudební činnosti podporují u žáků rozvoj hudebních schopností a individuálních hudebních dovedností, jako jsou: sluchové, rytmické, pěvecké, intonační, instrumentální, hudebně tvořivé, poslechové a pohybové. Ve výtvarné části je cílem estetické osvojování přírody a světa kolem nás prostřednictvím výtvarných činností, vytváření citlivého vztahu ke kráse, kultivování estetického vkusu ve vztahu k sobě a okolí. Dochází k poznávání prostředků výtvarného jazyka a k všestrannému prohlubování senzibility žáka.

Prostřednictvím tvůrčích činností zaměřených na vnímání, tvorbu a interpretaci se rozvíjí smyslové vnímání, schopnost vyjadřovat a prezentovat emoce, představy, pocity, zkušenosti a myšlenky. Dále pomáhá uplatňovat neverbální komunikaci, zlepšovat jemnou motoriku a získávat tak všestranné dovednosti.

Úkolem výtvarné výchovy je vytvářet používáním vhodných výtvarných technik základy výtvarných dovedností a vědomostí s přihlédnutím k individuálním schopnostem a možnostem žáků. Výtvarná výchova je integrujícím prvkem celkové rehabilitační práce, harmonizuje dětskou osobnost a umožňuje maximálně možnou socializaci žáka. Plněním esteticko-výchovných úkolů přispívá k výchově kladných charakterových vlastností mladého člověka.

Vzdělávání v oblasti hudební výchovy směřuje k pochopení umění jako specifického způsobu poznání a k užívání jazyka umění jako prostředku komunikace, k chápání umění a kultury v jejich vzájemné provázanosti jako součásti lidské existence, k pochopení a poznání uměleckých hodnot širších sociálních a kulturních souvislostech, k tolerantnímu přístupu k různorodým kulturním hodnotám současnosti a minulosti i kulturním projevům a potřebám různorodých skupin, národů a národností, k uvědomování si sama sebe jako svobodného jedince, k obohacování emocionálního života.

Průřezová témata:**6.1 Osobnostní a sociální rozvoj**

- osobnostní rozvoj
 - rozvoj schopností poznávání – OSV 1
 - sebepoznání a sebepojetí – OSV 2
 - seberegulace a sebeorganizace – OSV3
 - psychohygiena – OSV 4
 - kreativita – OSV 5
- sociální rozvoj
 - poznávací schopnosti – OSV 6
 - mezilidské vztahy – OSV 7
 - komunikace – OSV 8
 - spolupráce a soutěživost – OSV 9
- morální rozvoj
 - řešení problémů a rozhodovací schopnosti OSV 10
 - hodnoty, postoje, praktická etika – OSV 11

6.4 Multikulturní výchova

- kulturní rozdíly – MuV 1
- lidské vztahy – MuV 2
- multikulturalita – MuV 4

6.5 Environmentální výchova

- ekosystémy – EVVO 1
- lidské aktivity a problémy životního prostředí – EVVO 3
- vztah člověka k prostředí – EVVO 4

Výchovně vzdělávací postupy k utváření klíčových kompetencí: Konstruktivní hry, názorná ukázka, instruktáž, pozorování, manipulace, individuální a skupinová práce, vytváření dovedností, vysvětlování, napodobování, práce s obrázkem, práce s knihou, situační metody, stavebnice, didaktické hry, názorná ukázka, komunitní kruh, vycházka, výstava, interaktivní tabule, inscenační metody – dramatizace, prožitkové metody, audio

Výchovně a vzdělávací strategie: (aktualizace z 1. 8. 2014)

Kompetence k učení:

Učitel

- klade důraz na pozitivní motivaci žáků
- učí žáka plánovat a organizovat si činnost
- učí žáka trpělivosti, povzbuzuje ho
- snaží se zjistit, jaké studijní styly žáci ve třídě upřednostňují a uzpůsobuje jim výuku, snaží se zapojit všechny smysly žáků využitím modelů, názorných pomůcek, obrazů apod.
- zařazuje do výuky exkurze, vycházky a pozorování v přírodě, aby mohli získané znalosti propojit se životem, ověřit v praxi

Kompetence k řešení problémů:

Učitel

- zadává dlouhodobé úkoly, při nichž musí žáci své činnosti organizovat, plánovat, volit různá řešení a postupy, překonávat různé obtíže
- podporuje samostatnost, ale i týmovou spolupráci
- podporuje kreativní postupy vedoucí k řešení daného úkolu

Kompetence občanské:

Učitel

- respektuje schopnosti a zvláštnosti každého žáka
- podporuje u žáka projevy pozitivních postojů a citů
- aktivně zapojuje žáky do přípravy vystoupení,...
- je vždy připraven podat pomocnou ruku

Kompetence pracovní:

Učitel

- vyžaduje dokončené započaté práce v dohodnuté kvalitě a stanoveném čase
- poskytuje žákům prostor ke kreativitě a nápadů

Kompetence komunikativní:

Učitel

- vytváří příležitosti pro vzájemnou komunikaci žáků k danému úkolu
- umožňuje žákům prezentovat výsledky své práce a práce skupiny
- navozuje ve třídě atmosféru bezpečné a přátelské komunikace

Vzdělávací oblast: **Člověk a svět práce**

VII.4 Vyučovací předmět: Pracovní vyučování

Ročník: **1. – 10.**

Hodinová dotace: **1. – 3. ročník 4 hodiny týdně**
4. – 6. ročník 5 hodin týdně
7. – 8. ročník 7 hodin týdně
9. ročník 9 hodin týdně
10. ročník 10 hodin týdně

Charakteristika předmětu:

Vzdělávací oblast Člověk a svět práce je jednou ze stěžejních vzdělávacích oblastí žáků s mentálním postižením. Zahrnuje široké spektrum pracovních činností, které vedou žáky k získání souboru vědomostí, základních pracovních dovedností a návyků v různých oblastech lidské činnosti. Rozvíjí motorické schopnosti, manuální dovednosti a návyky žáků, a tím přispívá k jejich zapojení do každodenního života a umožňuje jim přípravu na vykonávání jednoduchých pracovních činností. V 9. – 10. ročníku lze podle schopností žáků zařadit profesní přípravu – záleží na podmínkách a možnostech školy.

Tématické okruhy:

- Sebeobsluha
- Práce s drobným materiálem
- Práce montážní a demontážní
- Pěstitelské práce
- Práce v domácnosti
- Práce s technickými materiály – pouze na druhém stupni

Průřezová témata:

Osobnostní a sociální výchova:

Osobnostní rozvoj – rozvoj schopností poznávání

- sebepoznání a sebepojetí
- seberegulace a sebeorganizace
- psychohygiena
- kreativita

Sociální rozvoj – mezilidské vztahy

- komunikace
- spolupráce a soutěživost
- poznávací schopnosti

Morální rozvoj – řešení problémů a rozhodovací schopnosti

Multikulturní výchova:

- kulturní rozdíly
- lidské vztahy
- etnický původ

- multikulturalita

Environmentální výchova:

- ekosystémy
- základní podmínky života
- lidské aktivity a problémy životního prostředí
- vztah člověka k prostředí

Výchovné a vzdělávací strategie (aktualizace z 1. 8. 2014)

Kompetence komunikativní

Učitel učí žáka:

1. komunikovat s druhými lidmi přiměřeně svým schopnostem
2. rozumět sdělení a reagovat na ně podle svých možností
3. vyjadřovat své pocity, prožitky a nálady
4. chápat jednoduché, běžně užívané texty, záznamy a obrazové materiály
5. zvládat jednoduchou formu písemné komunikace
6. vyjadřovat své názory a postoje, vhodnou formou obhajovat svůj názor
7. využívat pro komunikaci běžné informační a komunikační prostředky
8. využívat získané komunikační dovednosti k vytváření vztahů potřebných ke společenské integraci

Kompetence sociální a personální

Učitel učí žáka:

1. mít základní představu o vztazích mezi lidmi
2. orientovat se v prostředí, ve kterém žije
3. podílet se na jednoduchých sociálních aktivitách
4. uplatňovat základní návyky společenského chování
5. navazovat a udržovat vztahy s vrstevníky, respektovat druhé lidi
6. rozpoznávat nevhodné a rizikové chování a jeho možné důsledky
7. uvědomovat si nebezpečí psychického i fyzického zneužívání vlastní osoby
8. prokazovat získanou sebedůvěru při vystupování v neznámém prostředí

Kompetence pracovní

Učitel učí žáka:

1. osvojovat si hygienické návyky, zvládat sebeobsluhu podle svých možností
2. zvládat základní pracovní dovednosti, operace a postupy při jednoduchých pracovních činnostech
3. pracovat podle naučeného pracovního postupu, podle instrukcí plnit zadané jednoduché úkoly
4. soustředit se na pracovní výkon a vytrvat při jeho plnění
5. respektovat pravidla práce v týmu a pracovními činnostmi ovlivňovat kvalitu společné práce
6. přijímat posouzení výsledků své práce
7. dodržovat zásady bezpečnosti, ochrany zdraví, hygieny práce a ochrany životního prostředí při pracovních činnostech podle naučených stereotypů

Kompetence k řešení problémů:

Učitel

- podporuje samostatnost, ale i týmovou spolupráci
- podporuje kreativní postupy vedoucí k řešení daného úkolu

Kompetence k učení:

Učitel

- klade důraz na pozitivní motivaci žáků
- učí žáka plánovat a organizovat
- učí žáka trpělivosti, povzbuzuje ho
- snaží se zapojit všechny smysly žáků využitím modelů, názorných pomůcek, obrazů apod.
- zařazuje do výuky exkurze, vycházky a pozorování v přírodě, aby mohli získané znalosti propojit, ověřit v praxi

Vzdělávací oblast: **Člověk a zdraví**

VII.5 Vzdělávací obor: **Tělesná výchova**

Ročník: **1. – 10. ročník**

Hodinová dotace: tři hodiny týdně v každém ročníku

Charakteristika předmětu:

Vzdělávací oblast **Člověk a zdraví** učí žáky základním poznatkům a dovednostem souvisejícím se zdravím. Respektuje celistvost osobnosti žáka, rovnoměrně rozvíjí psychomotorické a psychické schopnosti, pohybové dovednosti. Umožňuje jim rozvoj jejich fyzických a pohybových možností.

Vzdělávací obory: **Pohybová výchova, Zdravotní tělesná výchova, Rehabilitační tělesná výchova**

Tělesná výchova umožňuje žákům využívat vlastní pohybové možnosti ve shodě s věkem, postižením a pohybovými možnostmi je vede od spontánního pojetí pohybu, k řízené pohybové aktivitě a vlastní pohybové seberealizaci. Směřuje k eliminaci nedostatků v diferenciaci a koordinaci pohybů. Pro pohybové vzdělávání žáků je důležité nejen rozvíjení pohybových schopností a osvojování pohybových dovedností, ale zároveň i korekce zdravotních oslabení v běžných i specifických formách pohybového učení.

Průřezová témata:

Osobnostní a sociální výchova

- **osobnostní rozvoj** – rozvoj schopností poznání OSV1
 - sebepoznání a sebepojetí OSV2
 - seberegulace a sebeorganizace OSV3
 - psychohygiena OSV4
- **sociální rozvoj** – poznávací schopnosti OSV6
 - mezilidské vztahy OSV7
 - spolupráce a soutěživost OSV9
- **morální rozvoj** – hodnoty a postoje, praktická etika OSV11

Enviromentální výchova – lidské aktivity a problémy životního prostředí EVVO3

Výchovně vzdělávací strategie: (aktualizace z 1. 8. 2014)

Kompetence komunikativní:

Učitel

- komunikuje se svými žáky
- vyjadřuje se srozumitelně a jasně
- nabízí žákům modelové situace
- vyslechne názor žáka
- vyžaduje dodržování stanovených pravidel v komunikaci

Kompetence sociální a personální:

Učitel

- učí žáka posilovat své sebevědomí
- učí žáka respektovat pravidla ve skupině
- učí žáka, že za sebe a své jednání odpovídá a nese důsledky svého chování
- podporuje pomoc mezi žáky
- učí žáky fair play

- učí žáka navazovat a udržovat vztahy s vrstevníky a respektovat druhé lidi

Kompetence pracovní:

Učitel

- rozvíjí u žáka smysl pro povinnost
- učí žáka dodržovat zásady bezpečnosti, ochrany zdraví, hygieny, ochrany životního prostředí
- učí žáka pracovat dle názoru a pokynů
- žáka za dobrou práci chválí

Kompetence pracovní:

Učitel

- rozvíjí u žáka smysl pro povinnost
- učí žáka dodržovat zásady bezpečnosti, ochrany zdraví, hygieny, ochrany životního prostředí
- učí žáka pracovat dle názoru a pokynů
- žáka za dobrou práci chválí

Kompetence k učení:

Učitel

- využívá pozitivní motivaci a názor
- umožní žákovi hodnotit svou činnost, výsledky a navozuje situace pro sebehodnocení
- používá vhodné učební pomůcky
- učí žáka používat základní pojmy
- učí žáky spolupracovat a mít smysl pro fair-play
- žáka povzbuzuje

Výchovně vzdělávací postupy k vytváření klíčových kompetencí:

Využití všech dostupných prostorových a materiálních podmínek školy a okolí – tělocvična, stadion, plavecký bazén, pohyb v přírodě. Využití dostupného nářadí, náčiní a kompenzačních pomůcek. Soutěže, hry s jednoduchými pravidly, osobní hygiena, pohybové a sportovní hry, turistika a pobyt v přírodě.

VII.6 Vzdělávací obor: **Terapie**

Ročník: **1. – 10. ročník**

Časová dotace: **1. – 5. ročník 2 hodiny týdně**
 6. – 10. ročník 3 hodiny týdně

Charakteristika předmětu

Obsah: Vychází z nutnosti zajistit žákům školy, zejména těm s těžším mentálním postižením, více vadami a artismem, smysluplnou a ucelenou terapeutickou péči, která by zmírnila dopad kombinovaného postižení na jejich další vývoj. Spočívá v současném fungování a vzájemném prolínání různých terapií, tak aby byla komplexně rozvíjena celá osobnost dítěte.

Terapeutická výchova je rozčleněna na tyto části:

- *Muzikoterapie*
- *Dramaterapie*
- *Canisterapie -*
- *Arteterapie*
- *Aromaterapie*
- *Relaxační a stimulační aktivity*

Cílové zaměření předmětu:

- Rozvoj vnímání a pozornosti
- Rozvíjení motoriky a senzomotoriky
- Vnímání emocí, kontrola impulzivního jednání, práce s agresí, vyjadřování pocitů
- zlepšení sociální interakce
- Rozvoj účelového chování zaměřeného na dosažení cílů
- Zlepšení verbální a neverbální komunikace
- Rozvoj vědomostí a školních dovedností – pomoc při učení
- Rozvoj psychosomatického uvolnění, zvládání stresu a psychické zátěže
- Posílení osobního růstu

Hodnocení žáka v předmětu: Žák bude hodnocen slovně (viz. kapitola hodnocení)

Forma: Jelikož rozumové schopnosti žáků „rehabilitační třídy“ jsou na velmi nízké úrovni, musíme při terapeutické výchově použít jednoduché formy práce, které žákům danou problematiku přiblíží. Na názorné ukázce, vytvářením modelových situací a pomocí různých didaktických pomůcek rozvíjíme komplexně celou osobnost žáků. Využíváme pohádky, říkadla, obrázky, fotografie, Orffův instrumentář, názorné pomůcky, obrázkový materiál, CD přehrávač, PC (výukové programy), loutky, maňásky, polohovací podložky a pomůcky, výtvarné potřeby, volné oleje, koření, stimulační pomůcky, pomůcky k bazální stimulaci.

Průřezová témata:

6.1 Osobnostní a sociální rozvoj

- osobnostní rozvoj
 - rozvoj schopností poznávání – OSV 1
 - sebepoznání a sebepojetí – OSV 2
 - seberegulace a sebeorganizace – OSV 3
 - psychohygiena – OSV 4
 - kreativita – OSV 5
- sociální rozvoj
 - poznávací schopnosti – OSV 6
 - mezilidské vztahy – OSV 7
 - komunikace – OSV 8
 - spolupráce a soutěživost – OSV 9
- morální rozvoj
 - řešení problémů a rozhodovací schopnosti – OSV 10
 - hodnoty, postoje, praktická etika – OSV 11

6.4 Multikulturní výchova

- kulturní rozdíly – MuV 1
- lidské vztahy – MuV 2

6.5 Environmentální výchova

- ekosystémy – EVVO 1
- základní podmínky života – EVVO 2
- lidské aktivity a problémy životního prostředí – EVVO 3
- vztah člověka k prostředí – EVVO 4

Výchovné a vzdělávací strategie: (aktualizace z 1. 8. 2014)

Klíčová kompetence k učení:

- Učivo probíráme se žáky různými metodami a postupy. Důraz klademe na metody kooperativní, zejména na skupinovou práci a projektové vyučování, přičemž důsledně přihlížíme k individuálním potřebám jednotlivých žáků.
- Snažíme se smysluplně prolínat učivo jednotlivých předmětů.
- Ve vyučovacích hodinách využíváme informační technologie, které jsou ve škole dostupné.
- Posilujeme v žácích zájem o spolupráci s ostatními a vzájemnou pomoc.
- Formou individuální práce, formou hry směřujeme žáky k využívání učebních materiálů a pomůcek.

Klíčová kompetence komunikativní:

- Vedeme žáky k verbální i neverbální komunikaci mezi vrstevníky i dospělými.
- Žáci prezentují výsledky své práce před spolužáky.
- Žáci se účastní veřejného života města.
- Vedeme žáky ke komunikaci při skupinové práci a projektovém vyučování.

Klíčová kompetence sociální a personální:

- Žáci spolupracují ve skupinách.
- Vedeme žáky ke vzájemné pomoci.
- Učíme žáky respektovat pravidla chování daná školním řádem, která vycházejí z třídních pravidel.
- Snažíme se žáky naučit týmové spolupráci prostřednictvím skupinové práce a projektů.
- Učíme žáky zdvořilosti, ohleduplnosti, taktu, ale i asertivitě prostřednictvím častého setkávání s veřejností (výlety, exkurze, ozdravné pobyty, spolupráce s okolními školami) a nácvikem modelových situací.

Klíčová kompetence pracovní:

- Pravidelně seznamujeme žáky s pravidly bezpečnosti.
- Vedeme žáky k sebehodnocení vlastní práce.
- Výuku doplňujeme o exkurze.
- Vedeme žáky k rozvoji pracovních návyků pestrým výběrem činností
- Žáci se učí poznat své vlastní schopnosti.

Kompetence k řešení problémů:

Učitel

- podporuje samostatnost, ale i týmovou spolupráci
- podporuje kreativní postupy vedoucí k řešení daného úkolu